

ÖZEL İZMİR
SEV İLKÖĞRETİM
KURUMLARI

Nisan Ayı Rehberlik Bülteni'16

TOPLU İĞNENİN DRAMI

21.yy. becerileri üzerine düşünürken bir kavrama odaklandım: “Yaratıcılık” ya da yeni, özgün fikirler yaratmaya ve uygulamaya dönük düşünme becerisi yani “Yaratıcı Düşünme”. Bu düşünme şekli üzerine bir yöntem sunan, emektar Scamper⁽¹⁾ hocanın, yerine koyarken ana düşüncenin menşei yerine başka bir fikri, örneğin, bir objeyi başka hangi işlerde, başka nerelerde kullanabileceğimiz üzerine kıvılcım yakıp bir düşünme süreci başlatan, yine o eşyanın kullanım yerinin asıl kullanım amacından uzak diyarlara göçünü görebiliyoruz. Farklı düşünmek, başka açıdan bakabilmek, alternatifleri var gücümüzle ortaya koyabilmek, inovatif⁽²⁾ yaklaşmak, beynin düşünce gücünü kabul etmek aslında. Örneğin “Cam bir bardağı su içmek yerine başka hangi işler için kullanabilirsiniz?” dediğimde, aklınıza geliverenleri sıralamaya başlayın, “vazo, kalemlik, saksı, akvaryum, kepçe, çorba kâsesi, mumluk” hadi ama daha uzağa, daha uzağa, uzaklaşın, beyniniz izin verdiği ölçüde akışa devam edecektir. “Kırılan koltuğun ayağı, robotun kolları, arabanın tekerlekleri, merdane, maske, güneş enerjisi üretim panelinin parçası vb.” akışa devam edin. Beynin bu uzaklaşmaları masalsı bir heyecan yaratır sanki içimizde fantastik öğelerle gerçekten uzaklaşıveririz. Uçmanın sınırı yok tabii, bu sizin hayal gücünüze kalmış. Hayal gücü yeni fikirlerle yeni ürünler tasarlamak kadar yeni fikirlerle toplumsal sorunların çözümüne uzanan düşünme sistemine tanıklık eder. Böyle alternatif fikir üretme, problem çözme, adaptasyon kabiliyetini de arttıracaktır. Gel gelelim benim meselem yerine kullanıla kullanıla asıl işlevi unutulmuşlarla ilgili, toplu iğne mesela, evet evet toplu iğnenin dramına şahit oluyorum bu günlerde ben. Gün içinde ofisime uğrayan kaç arkadaşımın şu isteği duyuyorum: “toplular iğne verir misin, iki tane yeterli” ve raptiye yerine iki sayfa kağıdı tutturmak ya da panoya bir kağıdı asmak için toplu iğneye ihtiyaç duyduklarını. Hepimizin bildiği gibi raptiye de üretilmeye devam ediliyor toplu iğne de, benzer kutular içinde satılıyorlar.

Ben toplu iğne ile 7 yaşında tanıştım, sene 1983 ya da 1984, annemin dikiş malzemelerini karıştırırken elime batırması ile. Annem dikiş-nakış öğretmeni idi. Birbirine nasıl tutturuverirdi o bir araya gelmeyen iki parça kumaşı. O kumaşların üst üste geleceği yeri önce kuru sabun parçası ile çizdi sonra o sınırlardan toplu iğnelerle tutturdu. O zamanlarda sabunu çizimde kullanmak hangi parlak zekanın fikri diye düşünüp hayran kalmıştım. Terzilikte de Scamper varmış yani. “Vauvv anne nerden geldi aklına bununla çizmek” deyip acaba tebeşirle

ÖZEL İZMİR
SEV İLKÖĞRETİM
KURUMLARI

Nisan Ayı Rehberlik Bülteni'16 de çizilebilir mi diye merak edip denemiştım de. Peki “Çizmek için kalem yerine ne kullanabiliriz?”, “sabun, tebeşir, kömür, meyve kurusu, mum vb...” böyle bakmaya alıştım sanırım. Başlangıçtaki konumuza geri döndüm ama hayal gücü izin verdikçe gelişir, izin vermeliyiz, zaman ayırmalıyız ve fırsat yaratmalıyız bu tür düşünceleri için çocuklarımıza.

Çocukluğumdan belleğimde kalan, iğneyi ipliğe geçirirken dolaştırdığım iplere, dikiş makinasının iğnesine ip geçirirken kırdığım mekiklere ve en idealine ulaşana kadar denemekten vazgeçmeyişiime annemin izin verişleri. Annemin nasıl bu işi çarçabuk yaptığına inanmaya inanmaya devam ettim denemelere. Ben de bir gün ipliği en hızlı iğneye geçiren ve bir gün sınır üzerinden kumaşları toplu iğneyle tutturan olacaktım.

Şimdi yetişkinim, kendi söküğümü dikmek için terziye para verdiğimi hatırlamam. Ah annemin emekleri ve izin verişleri! Toplu iğnenin ve annemin bana kazandırdığı beceriyi, benim de toplu iğneye ve anneme bir vefa borcum olduğunu unutamam. Annemi izlemenin ve tekrar tekrar denemekten vazgeçmemenin beni becerikli hale getirdiğini düşünüyorum. Beceri tekrarlara dayalı paternlerle gelişir. Yapamadığımız bir işte kendimizi beceriksiz adledip pes edip vazgeçmek, başarısızlığı baştan kabul etmektir.

Panoya yaptıkları çalışmalarını iğne ile asmak kadar iki sayfayı dosyaya yerleştirmek, iğneye iplik geçirmek kadar deliğe bağcık geçirmek, bağcığı bağlamak; katlamak, kesmek, yırtmak, malzemelerini toplamak vb. birçok işte öğrencilerime model olurken sebatkarlıklarını kaybetmeden denemekten vazgeçmemelerinin, beceri denen “Yaşamla barışma ve uyum kaynağı”nın temeli olduğunu anlamalarını istiyorum. 21.yy. becerilerinde 20.yy.’ın bize kazandırdığı beceri ve alışkanlıkları hiç kaybetmememiz, çocuklarımıza bu becerileri aktarmamız dileğiyle.

(1):Yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme amacı ile kullanılan beyin fırtınası yöntemi.

(2):Bir fikri çağın ihtiyaçları doğrultusunda dönüştürmek, o fikre yeni işlev kazandırma yönündeki yenilikçi bakış açısı.

Çocukluk anılarımdan bir derlemedir

Uzm.Psk.Gülnur HARBEK

Destek Eğitim Birimi